

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/77/2018
Identifikačné číslo spisu: 3614201679
Dátum vydania rozhodnutia: 24.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3614201679.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Q., bývajúceho v V., 2/ U., bývajúcej v V., obaja zastúpení JUDr. Dudzík a JUDr. Gerová, advokátske združenie JUDr. Jozef Dudzík, JUDr. Kristína Gerová, so sídlom v Topoľčanoch, Škultétyho 1597/7, proti žalovaným 1/ Q., bývajúcemu v V., 2/ KANGARILA, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Na Hriadkach 51, 3/ Q., bývajúcemu v O., všetci zastúpení advokátskou kanceláriou SVITOK a spol., s. r. o., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 23/C, o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv a iné, vedenom na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 3 C 43/2014, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 22. novembra 2017 sp. zn. 5 Co 127/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Partizánske (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. decembra 2016 č. k. 3 C 43/2014-184 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcami a žalovaným 1/, určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ a určenia, že zmluva o zriadení záložného práva uzavretá medzi žalovanými 2/ a 3/ je neplatná. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 34 a § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že kúpna zmluva uzavretá medzi žalobcami a žalovaným 1/ má všetky obsahové a formálne náležitosti, ktoré vyžaduje zákon a z tohto pohľadu je platná. K námietke žalobcov, že kúpna zmluva bola uzavretá iba na oko a išlo o simulovaný právny úkon uviedol, že žalobcovia nepreukázali, že by právny úkon bol simulovaný zo strany žalovaného 1/ a tým neunesli dôkazné bremeno svojich tvrdení. Dospel k záveru, že kúpna cena bola síce nižšia ako v znaleckom posudku predloženom žalobcami, avšak bola riadne dohodnutá. Uzavrel, že žalobcovia nepreukázali nedobromyseľnosť predaja nehnuteľnosti, kúpu nehnuteľnosti simulovaným právnym úkonom a nepreukázali neplatnosť ostatných kúpnych zmlúv uzatvorených medzi žalovanými 1/ a 2/ a medzi žalovanými 2/ a 3/. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a žalovanej strane priznal náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Na odvolanie žalovaných Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 22. novembra 2017 sp. zn. 5 Co 127/2017 napadnutý rozsudok vo výroku ako vecne správny potvrdil. V odôvodnení uviedol, že na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k právnomu záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť z dôvodu, že žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko im nič nebránilo domáhať sa v prejednávanej veci priamo žalobou o určenie vlastníckeho práva bez ohľadu na to, ku koľkým prevodom v prejednávanej veci došlo. Vo vzťahu k žalobe o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej medzi žalovanými 2/ a 3/ uviedol, že v tejto časti bola žaloba správne zamietnutá, nakoľko došlo k porušeniu ustanovení zmluvy o budúcej zmluve medzi žalobcami a žalovaným 1/ a k následnému prevodu medzi žalovanými 1/ a 2/ a uzavretím zmluvy o záložnom práve medzi žalovanými 2/ a 3/, akékoľvek zmluvné dojednania medzi žalobcami a žalovaným 1/ nemajú za následok neplatnosť uzatvorenej zmluvy o zriadení záložného práva medzi žalovanými 2/ a 3/. Dospel k záveru, že z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie nevyplýva, že by strany sporu mali v úmysle uzavrieť zastretý právny úkon a pokiaľ uzavreli kúpnu zmluvu a zároveň zmluvu o budúcej zmluve, predmetom ktorej bol spätný prevod spornej nehnuteľnosti, tento úkon je platný a účinný. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovali z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Poukázali na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa ich názoru odvolací súd pri riešení tejto právnej veci nepostupoval a nerozhodoval v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi, ale rozhodol aj v rozpore s ideou spravodlivosti, čím naplnil dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Dovolatelia trvali na tom, že žalobcovia a žalovaný 1/ nechceli uzavrieť skutočnú kúpnu zmluvu, čiže chýbala jej vážnosť vôle, ktorý nedostatok robil pôvodnú a na ňu nadväzujúce zmluvy absolútne neplatné podľa § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka. Žiadali napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaní sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti C.s.p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8

Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania v C.s.p. nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti dovolania - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

11. Žalobcovia vyvodzujú prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

12. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu určitej právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

13. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, odvolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného odvolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil odvolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C.s.p. (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 14/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 141/2017; pozri tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382).

14. V danom prípade žalobcovia v dovolaní uviedli všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa ich názoru došlo v konaní pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak neoznačili konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu. Uviedli len že „krajský súd nepostupoval a nerozhodoval v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi, ale rozhodol aj v rozpore s ideou spravodlivosti“. V čom konkrétne sa odvolací súd odklonil od ustálenej

rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dovolatelia neuviedli.

15. Vzhľadom na to, že dovolanie neuvádza spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. konkrétne z čoho dovolatelia vyvodzujú prípustnosť ich dovolania, dospel dovolací súd k záveru, že na podklade takéhoto dovolania nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

16. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcov podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C.s.p., nakoľko nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

17. V dovolacom konaní úspešným žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo im žiadne trovy nevznikli.

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.